

Grænu skrefin - the Green steps

- All governmental bodies, ministries and state-owned enterprices parttake in the project.
- The Environment Agency of Iceland is responsible for managing the project.
- Essentially, the Green steps is an environmental managament system, mainly aimed at ,typical' officework – but can and should be adopted as needed.
- The Green steps can be applied on different entities, both public and private.
- All our working files, information, videos and instructions are available and free of charge on our website - www.graenskref.is

You are welcome to use our material and apply it to your own activities.

The goals of the Green steps:

- Reduce negative environmental effects of the public sector. •
- Strengthen the environmental awareness of the staff. ullet
- Reduce operating costs. •
- Increase the well-being of the staff and improve their working environment. ullet
- The environmental measures made in the work place should be visible and inspiring for others. •

Kitchens and canteens

STJÓRNUN

Communication and management

Purchases

FLOKKUN & MINNI SÓUN

Transport

Electricity and heating

Garbage sorting and less waste

Meetings and events

30-40 actions in the first four steps. To gain a step, you need to fulfill 90% of the actions

	SKREF 1 34 Aðgerðir Uppfylla þarf að minnsta kosti 31 af 34 aðgerðum í skrefi 1			SKREF 2 40 Aðgerðir Uppfylla þarf að minnsta kosti 36 af 40 aðgerðum í skrefi 2		8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8	SKREF 3 37 Aðgerðir Uppfylla þarf að minnsta kosti 33 af 37 aðgerðum í skrefi 1		8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8	SKREF 4 36 Aðgerðir Uppfylla þarf að minnsta kosti 32 af 36 aðgerðum í skrefi 4	græn SKREF
	Wð höfum sest niður með tölvudelid og ákveðið verklag til að draga úr orkunotkun. Verklagið miður að því spara rafmagn, m.a. með hvatningu til starfsfölika um að slökkva á tölsum í lak daga og nýta sverhharm eða viðbragðastöðu þegar tölva er ekki í notkun. Sterliði í lýningu hvar þið ætilð að spara. Við höfum tillt ljösriturarviðar, prentas og önnur tæki sem bjóða upp á það	Við slökkoum á öllum ljösum í þeim rjmum sem ekki er dags. Séntaklega er hugað að fundarherbergjum, gym nýtur við. Starfurnenn skiptatt á að fylgja þessu eftir. Við höfum kemið fyrir árninningarmiðum við rafa og val minnt er á að lökkou ljös líck daga og á arabaljum þeg		Við lokum gluggum í lok dags og drögum fyrir ef von er á köldu veðri til að spara híta. Starfamenn skiptast á að fylgja þessu eftir. Að mionsta kotti 4 simuum á ári er einhver sem hefur það hlutverk að yfirfara hítastillingur og loftræntingu. Athuga að allir ofnar séu passlega stilltir og að slökkt sá á nýðbræðulu sem nýtir ekki affalvusta/bakrásarvain þegur engin hætta er á isuppsöfurun.	Merkingar eru við l stað lyftu. Við endurnýjun eri	RAFMAGN & HÚSHITUN	Við höfum útbúlð orkusparnaðar leiðbelningar um það sem gott er að hafa í huga þegur farið er í fri í samvinnu við umsjónarmann eða þann sem sér um húsnæðið. Leiðbelningarnar sendum við á starfstölik fyrir stórhátíðir og í upphali orfofstina. Við höfum greint raforku- og hítanotísun á vinnustaðnum og sett okkur markmið um hversu míkið og hvernig við ætum að draga úr raforkunotkun. Gott getur verið að	fara í samtal við veitusðila og kanna hvort um óeðilega s skoða með þeim leiðir til að draga úr henni. Við höfum lagt áherslu á miðlæga nýtingu prentara, tölvu raftækja og höfum fækkað tækjum og samnýtt þau eins o		Par sem viðvera er litil, svo sem á snyrtingum og í geymilum eru hreyfiskynjarar í stað rofa. Þar sem ekki er hægt að setja upp slíka nema eru áminningarmiðar um að slökkva ljósin. 80% af úrgangi er flökkaður til endurnotkunar og endurvinnslu. Hér þarf að hafa	Við förum í flokkunarátak árlega (t.d. í víku eða mánuð í senn) þar sem fyrirfram
	vo noum stuit yarnunarveur, pantasa og onnur tæn sem goda upp a pað þannig að þau fara í viðbragðsstöðu (standbý) þegar þau hafa ekki verið í notkun 15-20 min. Leiðbeiningar um flokkun eru sýnliegar öllum starfsmönnum og á þeim tungumálum sem töluð eru á vinnustaðnum. Óli llát eru merkt með viðkomandi úrgangsflokki. Við flokkum að lágmarki í finm úrgangsflokki. (t.d. pappir, plast, skilagjalds- umbúðir, þylgjupapa og málma) á kaflistöfum, í mötuneytum og annars staðar þar sem úrgangur fellur li.	minte er a að súðskika ljós i lök sags og á rataekjum þeg Við flökkum spilliefni eins og lög og reglur kveða á um, mälningarafganga og flärperur og skilum til ábyrgrar fö Við endumotum pappir sem prentað er á öðrum megin. I jösritunarvitar er slíkum pappir safnað á sérmerktan s minnisblöð.	FLOKKUN & MINNI SÕUN	Við flökkum að lágmarki í sjö úrganguflökka (t.d. spilliefni, pappir, plant, skilagjald- sumbölti, byfgjupappa, malma, rakaki og gler) á kaffistofum, í mötuneytum og annar stöðar þar sen úrgangur fellur til. 60% af úrgangi er flökkaður til endurnotikunar eða endurvinnslu. Hér þarf að hafa samband við sorphirðuþjónustu og fá hlutfallið staðfest. Við notum mægnota burðarpoka í stað einnota við innkaup á smávöru. Við höfum sett upp miða sem minnir starfsmenn á að taka með sér pokana. Við höfum innleitt aðgerðir sem draga úr pappinnotkun (t.d. nofan dæmi).	Við notum niðurbr Við prentum beggj stilling á tölvum st Við höfum lägnari þeim alfanð í flekk plastpoka þá notu	FLOKKUN & MINNI SOUN	70% af úrgangi er flokkaður til endurnotkunar eða endurvinnslu. Hér þarf að hafa samband við sorphirðuþjónustu og fá hlutfallið staðfest. Við höfum sfjukkað allan fjölpóst og dregið úr kaupum á tímaritum og öðru sem fálr/engir nota. Skjölun er aðeins rafræn nema í tilfellum þar sem pappirseintaks er sérstaklega krafist. Skriftsfuvörur sem má endurnota er skilað á sérmerktan stað sem starfumenn þekkja og geta nálgast. Dæmi um sílkar vörur eru möppur, pennar og umalóg.	Við höfum gert greiningu á úrgangsmyndun, sett cékur n við ætlum að draga úr myndun úrgangs og lagt til aðged draga úr myndun hans (nefna aðgerðjir). Við útgáfu kynningarefnis og annars efnis bjöðum við áv sem lesendur geta vilð i stað pappinútgjúlu. Við sendur hátiðarkveðjur og heillaóskir.	FLOKKUN & MINNI SÕUN	alla ar ungangi er hokkaburti i endurinotkumar og endurinnsu. Her part að hata samband við sorphirðuþjönutus og fá hlutuliði staðfest. Við fáum yfirlit yfir úrgangumagn og endurinnsluhlutfall frá okkar sorphirðu- þjónuntu á þriggja mänaða fresti til að tryggja betra viðbragð við övenjulegu magni/flokkum. Við sýnum starfsfölki reglulega myndir af hvernig teksti til með flokkumina, hrósum þegar alt er titt flokkað og gríum starfsfölki leiðbeiningar þegar hlutir sem henta vel til endurvinnslu hafa ratað í tunnur fyrir óflokkaðan úrgang. Engin llát eru undir almennan úrgang við skrifborð starfumarna. Starfumenn fara sjálfir með almennan úrgang í flokkun í samelginlegum rjimum.	Við forum í hoskunstatak arlega (d. 1. viku eða manuð í senni þar sem fyrirtram ákveðnu endurvinnsluhlutfalli skal vera náð. Ef stofnunin þarð að less sig við hluti sem ekki eru lengur not fyrir eins og rafkæki, husgögn, eldhústaki eða borðbúnað er fyrsta skref að koma hlutunum áfram til annarra aðila, t.d. veralana og markaða sem taka við notuðum vörum eða annarra stofnana/fyrirtakja. Hægt er að nýta sér Nytjamarkað Granna skrefa á Pocebook. Við höfum sett upp skiptistöð (borð og/eða fataslá) þar sem starfamenn geta komið með hluti að heiman sem þeir vilja gefa áfram og aðrir geta fengið, annaðhvort í afmarkaðan tíma árlega eða til frambúðar.
	Við bjöðum upp á kranavatn en ekki vatn í einnota drykkjarumbúðum. Þegar viðburðir eru haldnir af utanaðkomandi aðila er þessari kröfu komið á framfæri við staðarhaldara. Á viðburðum okkar og fundum utan- og innanhúss er einungis boðið upp á	margnota borðbúnað (diska, rór, hrærur o.fl.). Þegar við er þessari kröfu komið á framfæri við staðarhaldara. Í kynningarefni um viðburði og fundarboðum á okkar ve endur til að nota umhverfisværni ferðamáta til og frá vi		Við höfum útvegað starsfölki leiðbeiningar um notkun fjarfundaforrita og góð ráð. Þegar boðið er upp á mat á fundum og viðburðum er boðið upp á grænkera (vegan) valmöguleika.	Flug allra fyrirlesa A viðburðum okka lífrænan úrgang, s		Við val á sáðstefnu- og fundarrjeni er valinn aðli með umhverfisottun t.d. Svan- vettun eð umhverfisstjómunarkerfi s.s. ISO340001 vottun. Einnig má letta eftir merki Vakans. Á viðburðum og fundum okkar bjóðum við upp á umbúðalausar eða mjög umbúða- lístar máltölir. Við bjóðum ekki upp á matvæli í smáumbúðum, svo sem sultur, smjö tannstöngla o.s.fr.	A viðburðum og fundum er boðið upp á rafrænt dreillefn hófð í lágmarki og aðeins valin ef sérvitsk ástæða þykirt Pyrir viðburði og fundi þar sem boðið er upp á veiltingar mat sé keypt eða pantað svo ekkert lendi í rualinu. Tilgn r		Við bjóðum upp á veitingar með sem Lægstu kolefnisspori og veljum umhverfis- vænni próteingjafa (zd. baunir, belgjurtir, hnetur, egg, fisk, kjókling, ost, innmat) frekar heldur en rautt kjöt. Við val á gistinjimi, bæði erlendis og innanlands, er lögð áhersla á að velja staði með umhverfisvottun á borð við Svaninn, Európublómið, Grana lykilinn (Green Key), gullmerki Vakans, ISO14001 eða sambærligga vottun.	Starfumenn sem skipuleggja viðburði hafa lesið bækling Grænna skrefa um sjálfbæra viðburðaskipulagningu og styðjast við gátlista á vef Grænna skrefa. Aðrir starfamenn vita af þessum gátlista.
	Pað er góð aðstaða til að læsa hjölum fyrir starfumenn og gesti fyrir utan vinnustaðinn. Þegar farið er á fundi getur starhfölk nälgast strætómiða á vinnustaðnum eða fengið slíkan miða sendan í gegnum Strætó appló. Við hjóla, gangal eða með stærða. Þesai möguleki er kjenntur öllum starhmönnum	Við höfum óskað eftir því við helstu samstarfsaðila okke fleiri fundi sé hægt að sækja í gegnum fjarfundi. Við tökum þátt í átalinu Hjölað í vinnuna (átak fyrir hjö nota almenningssamgöngur).	SAMGÖNGUR	Við erum með góða snyrtlaðstöðu fyrir gangandi og hjólandi starfsfölk. Við diskum ávallt eftir umhverflsvænni bilaleigu-, rekstrarleiga- og leigubilum. Gerðar verði sænningur við rekstraraðila þar sem það er hægt. Starfsfölk okkar sem notar bil mikið vegna vienu sinnar hefur farið á verklegt vistaksturansámskeið. Aðrir starfsmenn hafa fengið kynningu á vistakstri frá ökunkóla.	Að lágmarki 2016 f s.s. rafmagn, vetni Fyrsta val okkar er fjarbúnað. Ef við fs sem ekki er hægt a auðveldar starfam fjarfund eða hvort	SAMGÖNGUR	Við uppfyllum ákvæði silfurs í hjölavottun vinnustaða. Við bjöðum við starhfölki okkar upp á sveigjanlegan vinnutíma sé þesa kostur, t.d. að mata til vinu utan hlamnatíma. Við bjöðum starhfölki okkar upp á fjarvinnu að minnsta kosti einu sinni í víku sé þess kostur.	Gjaldskyld bilastæði við stofnunina eru ekki niðurgreidd Hjól, rafhjól og eða rafhlaupahjól eru í boði fyrir starfsm á milli funda eða erindast. Ferðavenjukönnun er framkvæmd árlega.	SAMGÖNGUR	75% bilaflota vinnustaðarins notast við innienda orkugjafa s.s. rafmagn, vetni, metan og lifdisel. Allir fölkablar (og önnur ökutæki þegar það er hægt) keypt af vinnustaðnum eftir árið 2020 ganga fyrir inniendum srikugjölum. Sérmerkt stæði fyrir umhverfisvænni farartæki eru við vinnustaðinn.	Við uppfyllum ákvæði gulla í hjölavottun vinnustaða. Við höfum greint hversu stört hlutfall starfsmanna er með samgöngusamning og sett okkur markmið um að auka verulega hlutfælld þeirra sem eru með samgöngusamning. Rafhleðslustöð fyrir rafbila er í boði fyrir starfsfölk og gesti.
INNKAUP	árlega. Innkaupafölik þekki áreiðanlegu umhverfismerkin (týpa 1) og lífrænar vottanir. Vörur sem bera slíkar vettanir eru valdar fræm yfir aðrar. Teymi Grænna skrein hefur sem til ögurðir skrefanna að innkaupum í starfs- seminni og farið í samelningu yfir allar að gorðir skrefanna sem snerta innkaup. Við leggjum áherslu á að innkaupafölk og tøymi Grænna skrefa goti leitað til hvers ænnars varðandi ráðlöggjegur um vitsvæn innkaup. Við kaupum einungis umhverfisvottaðan prentpappir, umslög og annað bréfsefni	VIS kaupum raftæki sem eru i að lágmarki A-flokki orkur skv. orkuflokkum Evrópusambandsins. Við skiptum einungis við umhverfisvottaðar prentamiðj vottuðum (týpa 1) prentgrjam hjá prentamiðjum. Pren er, bæklingur, plakat o.s. frv. Við höfum farið yfir hreinlætis- og nættivörur okkar og s fæna ú þar sem ekki eru umhverfisvottaðar.	INNKAUP	Við höfum gert innkaupagreiningu sem gefur göða yfirsýn yfir stöðu innkaupa. Við kaspum einungis umhverfisvottaðan mjúkpappir á salerni (klónettpappir og handþurrkur) (umhverfismerki, týpu 1). Við kaupum ekki nagladekk (á ekki við á snjóþyngri svæðum). Við höfum sent þrift til birgja og áskað ettir upplýsingum um umhverfisvæna valkosti og að auðvelt sé að fá upplysingar um innkuup fyrir Grant bákhalé. Einnig höfum	Við uppfyllum ákv Göð heyrnatól (hel sér á fjarfundum. Við kaup á tölvubú TCO umhverflamer	INKAUP	Við höfum mótað verklagureglur fyrir innkaup þar sem m.a. kemur fram hverjir það eru sem kaupa inn fyrir stöfnurina og hvernig það er tryggt að kriftur ökkr i umhverfinsalam kemnit til kikal i innkaupur. Verklaguregluran hafa verið samþykktar af yfirtýfur og kynntar öllum staffsmönnum. Við kaup á ræstþjónustu er valinn þjónustuaðill sem uppfyllir kröfur umhverfis- vottunar (týpa 3). Við fylgjurnst árlega með efnanotkun, við vitum hvaða efni eru hættuleg (með hætturnerkingu, sjá hlekk) og erum með áætlun um að minska notkun þeirra.	Aður en húsgögn eru knypt er fyrst athugað hvort til séu hjá öðrum stöfnurum/fyrirtækjum (kyrjamarkaður Grær eða Göða hísíðhum. Næsta skufer að ábúða ný húsgögn vottun s.r. Svæinn eða Evrópublómið. Að lágmarki 80% almennra hreinlætis- og ræstivara okka (týpa 1]. Við notum hleðslurafhlöður í stað einnota rafhlaða eða e við rafmagn.	INNKAUP	Við veljum umhverfisvottuð rafaski eða rafaski með hastu einkunn í orkunyitingu sem í böði er hverju sinni (A++ eða álka). Þegar gjáln handa starföldi i eða óðrum eru keyptar er hugað að nytsemi og umhverfinu. Upplifanir, íslensk blem og íslensk, lífram og ísða siðgaðisvottuð mahvali eru dami um gjalir sem uppfylla ofangreind skilytöl. Fridagar eru góð jólagjöfi Við höfum útbúlð stuttar leiðbeiningar fyrir innkaupafölk þar sem helstu umhverfis- sjónarmið sem huga þarf að við innkaup í tengslum við fundi og viðburði eru listuð	upp, Leiðbeiningamar eiga líka við þegar innanhúss viðbunðir eru skipulagðir (tarfumanafundir o.u.fru.) Nýtt starfafölk som hefur hlutverki að gegna í innkaupum fær grunnþjálfun í vistvænum innkaupum hjá stofnuninni. Við kaup á efnavðru (n.s. mälningu, lím, lakk og annan efnivið) forðumst við að velja efni sem eru hættuleg umhverfinu og kaupum umhverfisvottuð (týpa 1) efni eina og hægt er.
NIDLUN &	(åreiðanleg umhverfismerki, týpa 2). Við höfum hafið vinnu við Grænt bökhald og munum skila því í Gagnagátt Umhverfisstöfnunar fyrir 2. apríl ár hvert framvegis. Við höfum skipað teyni sem sér um skipulag og innleiðingu Grænna skrefa á öllum skarfastöðum. Ennig er slögaðar tengilöður við verkeldinsstjórn Grænu skrefanna hjá Umhverfisstöfnun.	Við erum meðvituð um lagalega skyldu okkar til að setji Við höfum kynnt ekkur leiðbeiningar Umhverfisstofnun og loftslagustefnu. Starfsmenn okkar fá minnst 3 sinnum á ári sendar uppf í tölvupósti eða þær birtar þein með öðrum hætti t.d. á	MIDLUN &	víð beðið birgja að lägmarka umbúðir sem berast inn á vinnustaðinn og taka umbúðir til baka eins og hægt er t.d. endumýta pappakassa. Við skilum Grænu bókhaldi í Gagnagátt Umhverflastofnunar fyrir 1. apríl ár hvert. Við kynnum árlega niðurstöður Græns bókhalds fyrir starfafólki og miðlum helstu niðurstöðum t.d. á ytri vefuðu og jeða í árskýnlu. Við höfum sett okkur umhverfla- og loftslagsstefnu.	Við höfum gefið sí á lýsingum á því h Einnig gefst þeim málum á vinnusta Við viðhald á hús Dæmi: témastýrð l	MIÐLUN & STJÖRNUN	Stofnunin skilar Grænu bökhaldi í Gagnagátt Umhverfisstofnunar fyrir 1. april ár hvert. Við höfum sett okkur mælanleg mærkmið fyrir þá umhverfisþætti sem umhverfis- og loftslagsstefna okkar nær til.	Við höfum útbúlð stað á innri vef fyrir umhverlis- og lofn menn geta sett inn tillögur að úrbötum og öðrum aðget Við skipuleggjum a.m.k. 2-3 fræðsluviðburði um umhver ári.	MIÐLUN & STJÓRNUN	Við skilum Grænu bókhaldi í Gagnagátt Umhverfisstofnunar fyrir 1. april ár hvert. Við höfum metið stöðuna í Græna bókhaldinu, metið árangur og skoðað tækifæri til úrbóta (undirbúningur fyrir skref 5). Við höfum farið í aðgerðir til að kolefnisjafna losun vegna vegasarnganga, flugs og úrganga.	Við tökum þátt í stæri verkefnum sem unúa að umhverfluvend s.a. strandhveinsun, Samgönguviku, Degi lalenskrar nättúru eða Degi umhverflaina, a.m.k einu sinni á ári. Við höfum mótað aðgerðaáætlun út frá markmiðum okkar í umhverflis- og lioftalegatefna. Við höfum fundað með starfafölki um framgang verkefnisins, stöðu Græna bókhaldsins og safnað saman áberdingum um hvað megi betur fara í umhverf- lamálum á vinnustaðnum. Abendingur hafa verið lagðar fyrir yfinstjórn.
STJÖRNUN	 Við höfum kynr Gran skef stofnunarinnar fyrir starfsfölki okkar t.d. organgs- flekkun og samgöngskatt. Nýr starfsmenn fa állr slíka kynningu. Starfsfölk okkar er hvatt til að líka við Facebooksíðu Granna skrefa. Við höfum óskað eftir uppljsingum frá okkar mötuneytisþjónustu um umhverfis- stefnu, forvarnir þeirra gegn nufandun, framboð af lífsanum matvælum og grænkrareittum á mateðil. Ef útboð á mötuneytisþjónustu um umhverfis- stefnu, forvarnir þeirra gegn nufandun, framboð af lífsanum matvælum og grænkrareittum á mateðil. Ef útboð á mötuneytisþjónustu er yfirvefandi köllum við eftir þenum uppljsingum. Við notum eingöngu mærgnota borðbúnað svo sem diska, glös, bolla, hnifspör, berðdúka, rör og drykkjarpinna. Athugið að þetta á líka við um matarilát sem notuð eru til að taka mat með úr mötuneyti. 	flokkun úrganig, aðstöðu fyrir hjöl eða lýsingu húnaæði nágranna sem della með okkur húsnaði vita af þáttstör í mötuneyti og á kaffistöfum eru upplýsingar til starfsm úr matarsöun (plaköt, äminningarlinmiðar eða isskápa Við höfum hagað framsetningu á matseðil þannig að efi umhverfissenasti kosturinn.	STJÖRNUN ELDHÜS & KAFFISTOFUR	Eldhúspappír, serviettur og annar mjúkpappir í eldhúsi er umhverfisvottaður (tíma 1)	vottuð efnonöfku Sumusoftun á en Handsápa, uppþv Passað er upp á h Matvörur eru pan umbúðaingang (n í mötunngnt) og á k í janðgerð, ann aðl Við höfum alltaf u	ELDHÚS & KAFFISTOFUR	Stoffsmain hafur gert alb ugun ä magni matanzionar frå eldhisi/mölunnyi i minnst 1 vilsa ä érina. Mailingarnar skulu vera tevens konar; annar vegar matandun i diakon i mataal. Näuvatööum er mölað til altra starfamanna og mölanvyti- jönauta. Við Nölam innelnitt skrainingarkerfi mati viðleitni til að hafa berti yförsjörgi yfir fjölda starfamana som mata i mat ä hverijum degi. Í kiksiningarkerfinu þar sem starfa- menn velja mat er umhverfavarnasti kostutvinn alltaf efstar. Å kaffinfolum starfamana eru að minnuta kosti tveir vöruflokkar með lifræna vottar ogjeða siðgaðivettan (t.d. kafli, mjölkurvörur, hunang, ávestir, grænmeti, súkko- laði, onkustykki, plöntumjölk a.k.).	Við gerum kröfu á okkar mötuneytisljónuntu að minnka á lifrænum matvælum og höfum fundað með þeim/vent Við sjaum til þess að nýjir starfsmenn mötuneytis fál fræ stærfustölinu. Å matseðli hvers dags er a.m.k ein lifrænt vottuð matvar sénstaklega á matseðli. Við höfum hagað uppröðun í mötuneyti þannig að frems umhverfisvænasti kosturinn, og svo er farið koll af koll.	ELDHÚS & KAFFISTOFUR	Við bjöðum upp á að starfsfölk geti keypt eða tekið með afganga heim. Ef það er ekki möguleiki skal skoða hvort hægt ti að koma afgöngum t.d. til göðgerðasamtaka. Við höfum innleitt a.m.k. eina af eftirfarand i aðgerðum til að minnia matarsóur: 1) Dískar minskölt, 2) fakkar fjarlagilt, 2) for æren föld er ei skannfaður matur er böðið upp á mismunandi skammtastærðir eða borgað er eftir vigt. Í eldhail er ollu og fitsu safnað sér og komið í við eigandi endurvinnalu förgun. Ef mötuneytibjörustar aðkeypt skal koma þessari kröfu á framfæri við viðkomandi fyrirtæki. Á kaffstofum starfinamna eru að minnta kosti fjörir vöruflokkar með lifsena vottun ogiska sligadissontu (d. kaff, mjölkurvörur, hunang, ávestir, græn meti, súkkadaði, orkustykki, plöntumjölk o.fl.).	A matseðli hvers dags eru a.m.k. S lifrænt vottuð matvæli í boði og það tilgreint sérstaklega á matseði. Stelkingarolla skal ekki innihalda pálmaollu. Ef mötunsytisþjónusta er aðkeypt skal koma þeusari krötu á framfæri við viðkomandi fyrirtæki. Starfsmenn eldhúsu/mötunsytisþjónustu hafa kynnt sér leißbeiningar Umhverfis- stofnunar um umhverfisvænan eldhúsrekstur. Við höfum aukið hlutfall grænmetis og plöntupróteina í kjötnéttum. Við völjum umhverfisvænni prótningjafa (t.d. baunir, belgjurtir, hnetur, egg, fisk, kjúkling, ost, innmatj frekar heldur en rautt kjöt.
6 6 6		<u>8~6~6~6~6~6</u>	666	9 (9 (8 (8 (8 (8 (8 (8 (8 (8 (8 (8 (8 (8 (8 (8 (8 (8 (8 (8 (8 (8	<u>8 6 6</u>		<u> </u>	<u>66666</u> 6	<u>a~a~</u>	<u></u>	<u></u>

NÁNARI UPPLÝSINGAR Á NETINU - www.graenskref.is

UMHVERFIS

The fifth step is different

The last step has the most to do with management. With the fifth step, the workplace ensures that the good practices that have been adopted in the first four steps, will continue.

In the fifth step it is important that the management is involved in the process, as it has to do with ensuring that enough money, time and hours are put in to ensuring the ongoing environmental work.

What in your operations do you believe has the biggest environmental impact?

- Food?
- Transportation?
- Paper?
- Waste?
- Heating and electricity?
- Purchases?

Can you think of any 'low hanging fruits'what could you change today?

Examples of actions to take from the steps

Waste:

- Step 1: We sort waste in 5 different categories and pay special attention to toxic waste.
- Step 2: We sort waste in 7 different categories and 60% of our waste is recycled.
- Step 3: 70% of our waste is recycled.
- Step 4: 80% of our waste is recycled.

Events and meetings:

- No plastic bottles and single-use food-packaging.
- Non-disposable tableware, such as plates, forks, straws and glasses.
- Guests are encouraged to arrive to the meeting using environmentally friendly transportation.
- Online meetings and events are used as much as possible.
- The workplace makes sure that the flights of the guests and lecturers are carbon offset by buying carbon credits.
- All waste will be sorted and recycled as far as possible. -
- When choosing venues for bigger meetings, environmentally exemplified places are chosen.
- Carbon footprint of different kinds of food is considered when choosing refreshments. -

Transportation:

- Facilities for people who bike should be excellent, it should be possible to store your bike safely, you should be able to make minor repairs with tools on site and shower and change clothes in the workplace, to encourage who live further from the workplace to use the bike.
- Staff is invited to use the bus, electric bikes/regular bikes when going to meetings within the area.
- Staff who use environmentally friendly ways of transporting to work is offered contracts with benefits in return.
- Staff is invited to work from home at least once a week.
- Charging station is available for guests and staff driving electric cars.

SAMGÖNGUR

Heating and electricity use:

- Computers, printers and other electronic devices switch to stand by mode automatically. •
- All lights who are not necessary in spaces which are not in use are turned off.
- It is made sure that all lights are turned off in the end of the work-day. lacksquare
- Reminders are put up (stickers/notes) around light-switches. •
- Windows are not left open in the end of the day, and in cold weather. •
- _ED-lights are used as much as possible, and always when it is time to switch out the lighting. ullet
- The energy use should be analyzed, and the workplace sets goals in reducing the energy use. ۲

Sen Skref

Kitchens and cafeterias

- Food waste is a huge, world-wide, problem and should be fought.
- One third of the food produced in the world goes to waste, either right after production, in transport, in the stores or in our kitchens.
- Good ways of reducing food-waste is to get people to sign up for lunch in before hand to estimate how many will be eating, use smaller plates and ask people to get a second serving instead of putting to much food on the plates to begin with, and to measure all food-waste for some period of time to realize how much it is.
- Meat has a much higher carbon-footprint than vegetarian/vegan food. It should be possible to eat gre every day, and use beans, pulses and other green protein instead of or with meat.

Other ideas to incorporate in the everyday work life, and for the group dynamics

- Parttake in events such as Hjólað í vinnuna, stóri plokkdagurinn, lífshlaupið...
- Set goals you can aim to reaching together, it could be food-waste, the best recycling
 persentage possible, reducing electricity use.
- Organize exchange markets over the year, you could bring children's clothes or books for one week, exchange plants and cuttings in the spring, have costumes out for Halloween and öskudagur and the santas could swap small shoe-gifts in December.

GRÆN SKREF

graenskref@graenskref.is

